

Starokatolická církev v ČR

COMMUNIO

3/12

Slovo na cestu

Milé sestry a milí bratři,

na hlavním oltáři kostela, kde jsem byl pokřtěn a kde jsem téměř celé dětství ministroval, jsou mimo jiné také sochy tři božských osob: Dědeček, který sedí na takovém stupínku, pod nohama má obláček, a vypadá, že každou chvíli spadne, nad ním holubice obklopená paprsky a konečně probodený ale pořád živý beránek trůnící na barokním svatostánku. Dlouho mě tento obraz provázel, a přiznám se, že mě můj vztah k tajemství Nejsvětější Trojice spíš komplikoval, než usnadňoval.

Ano, je to poněkud přežitý model vysvětlit nevysvětlitelné, dnes bychom to mohli zkoušet spíš s oblíbeným sloganem „Tři v jednom za cenu jednoho“, a stále to bude stejně nevysvětlitelné. Takže když dlouhou řadu zelených nedělí liturgického mezidobí otevírá svátek Nejsvětější Trojice, slavíme něco, čemu nerozumíme, protože ať se nám to líbí nebo nelíbí, věřit ještě neznamená rozumět.

Slavíme-li svátek Nejsvětější Trojice po Vánocích, Velikonocích a Letnicích, pak vlastně jen rekapitulujeme to, co jsme během tohoto období s církví prožili. Výchozím bodem je náš vztah k Ježíši Kristu, v jehož stopách nás vede církevní rok. Jeho vtělení, smrt a vzkříšení je středem křesťanské víry a odtud se rozbíhají paprsky ke dvěma dalším osobám Trojice – k Otci v nebesích, který ho poslal, a k Duchu svatému, který ho mezi námi připomíná a oslavuje; ke skutečnosti stvoření a ke skutečnosti posvěcení, k domovu v nebesích a ke službě na zemi. A to vše s vírou, že Bůh, který jednal v dějinách dávného Izraele, nezůstal kdesi v nedohlednu a už vůbec nemá bílé vousy, že Ježíš je víc než jen jeden

z velikánů náboženských dějin a Duch svatý je víc než nějaký bezejmenný proud energie, která pohybuje virgulemi proutkařů a občas i myslí blouznivců.

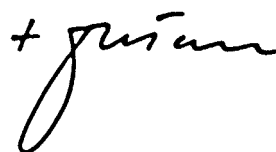
Tajemství Nejsvětější Trojice je ústředním tajemství víry a křesťanského života. Vyznáváme-li víru v trojediného Boha, věříme spolu s Písmem, že Bůh je láska (1 J 4,8.16), že není despotickým samotářem, ale naopak je sám v sobě společenstvím, dialogem, vzájemným respektováním – děním vzájemné lásky Otce, Syna a Ducha svatého. Jednota božských osob v Trojici se tak stává modelem křesťanského chápání skutečnosti modelem křesťanského života, ekumenických vztahů i prostě lidského soužití. Není to strnulá a tyranská jednota, která vylučuje, potlačuje nebo pohlcuje každou odlišnost. Boží jednota je plnost nesobeckého dávání, jednota, která nevylučuje a neodhání, nýbrž má v sobě život s druhými a pro druhé.

A my máme být jako Bůh, jeho obrazem. A proto jsme společenství. Teprve, když víme, že Bůh je ve své vnitřní existenci společenství, vidíme i sebe a svoje předstupování před něj v kontextu s ostatními. A vidíme i ideální model světa – jednoty v různosti.

Když se scházíme, abychom se s ním setkali v církvi, kde je nám nejbližší, neděláme to jako množina jednotlivců, ale jako společenství lásky a jednoty. A tak vytváříme prostor, v němž přebývá Bůh, který je láska.

Přeji Vám Boží láskou a blízkostí naplněný letní čas a vyprošuji Vám požeňání Otce i Syna i Ducha svatého!

Váš bratr

Martin M. Čapka
hymnus a kříž

Člověk sňal z kříže Krista
a Kristus sám člověku postoupil své lože,
to je ta píseň života dozajista,
naš Otče, náš Bože.

A víra ztrácí svá křídla,
by dosedla na prostou zem,
znavený hledá ducha zřídla
a spravedlnost vydá svou nahotu v plen.

Naděje žije v podzimu
a tichost stává se zpěvem,
rozsévač je nucen vysévat ozimu
a odpočinek snoubí se s během.

Člověk sňal z kříže člověka
a znovu křížuje sám sebe,
novota dobra je síla odvěká
a klíč lásky otvírá znovu nebe.

Obsah

Slovo na cestu 2

homilie 4

Rozhovor s biskupem Dušanem
Hejbalem..... 6

laienforum 2012 ve wahlwilleru
v limburgu 14

Počet starokatolíků za posledních
10 let mírně stoupl 15

Eucharistická církev: liturgický
theologický rozbor (2. část) 18

Došlá pošta 23

Zprávy..... 24

Z archivu Communia 26

COMMUNIO – vydává Starokatolická
církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6,
162 00

ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002.

Vyšlo 20. 6. 2012

tel./fax 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční
rada. Děkujeme za příspěvek na pa-
pír a tisk.

Grafická úprava a DTP: Marek Bárta

Neoznačené fotografie archiv redakce.

Nepřipomíná nám dnešní epištola, jak nesmírně složitou matérií křesťanství je? Matérií tak složitou, že jeho zvěst o kříži se zdá okolnímu světu být čirým bláznovstvím či přinejmenším pošetilostí?

Tak jako svatý apoštol Pavel poukazuje na svět doby, ve které žil, na antickou vzdělanost idealizující rozum a moudrost, tak i my žijeme ve světě, který má pro všechno svá vysvětlení a pro který je evangelium jen jakousi báhorkou, navíc s překomplikovanou zápletkou. Jeden můj známý, matrikový římský katolík, který bere církev jen za jakousi společenskou konvenci a tudíž si zakládá jak na své svatbě v Týnském chrámu, tak na tom, že jeho děti byly pokřtěné u svatého Víta (jakoby ten křest snad platil víc!), jinak poměrně vzdělaný a sečtělý člověk, mi onedá pověděl: „*Nezdá se ti, že kdyby chtěl Bůh člověku něco sdělit, tak by to nedělal takhle strašně komplikovaně?*“ Bohužel ta správná odpověď, jak to bývá, mě napadla až po chvíli, když už byl hovor někde jinde. Měl jsem mu odpovědět „*Možná to komplikovaná zvěst je, ale byla dostatečně přesvědčivá na to, aby se ze svědectví dvanácti nevzdělaných chlapíků z Galileje přetvořila v nositelku západní civilizace. Té civilizace, kterou ostatní svět sice rád kritizuje, ale přitom v lepším případě se po ní opičí, v horším případě se ujídá závistí a chce ji oslabit nebo přímo zničit.*“

Ano, zdá se to být strašně komplikované a vlastně bláznovské. Jeden Bůh, ale ve třech osobách, jeho Syn ve dvou nesmíšených podstatách, který jsa Bohem byl přesto ukřižován, zemřel, ale byl vzkříšen,

¹⁸Slovo kříže je totiž bláznovstvím těm, kteří hynou, ale nám, kteří jsme zachraňováni, je mocí Boží. ¹⁹Je napsáno: »Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhu.« ²⁰Kde je moudrý? Kde je učitel Zákona? Kde je řečník tohoto věku? Neučilinil Bůh moudrost tohoto světa bláznovstvím? ²¹Neboť když svět v Boží moudrosti nepoznal skrze svou moudrost Boha, zalíbilo se Bohu skrze bláznovství této zvěsti zachránit ty, kdo věří. ²²Neboť Židé žádají znamení a Řekové hledají moudrost, ²³my však hlásáme Krista ukřižovaného: Židům pohoršení, pohanům bláznovství, ²⁴ale těm, kteří jsou povoláni, Židům i Řekům, Krista – Boží moc a Boží moudrost. ²⁵Neboť co je u Boha bláznivé, to je moudřejší než lidé, a co je u Boha slabé, to je silnější než lidé.

vstoupil na nebe a je ve svátostném životě své církve skutečně přítomen. Ano, to musí znít opravdu jako pošetilost. Nezasvěcený člověk je pak zděšen, když slyší o patristice, mariologii, soteriologii, eschatologii nebo ekleziologii, o pneumatologii ani nemluvě. Křesťanství je jistě ten nejsložitější myšlenkový systém, se kterým se člověk kdy potýkal. Nejsložitější ovšem proto, že tento systém není lidského původu a stojí na Božím sebezjevení, které vskutku káže Krista ukřižovaného. Je to systém, který má nekonečné množství vrstev, jimiž teologové již dva tisíce let postupně pronikají. Není proto náhodou, že teologie byla považována za královnu všech věd, za obor, který jako jediný dokáže lidskou mysl alespoň trochu

přiblížit absolutní pravdě, za obor, kterému se věnovali ti nejtalentovanější. Dnes jsou tací, kteří si myslí, že ono bláznovství Boží ovládnou tím, že se naučí Bibli téměř nazpaměť a učiní z ní doslovný zákon. Jiní jsou přesvědčeni, že si stačí osvojit jakési manuálové příručky a katechismy. Společně mají to, že na každou otázku znají přesnou odpověď a mají své černobílé farizejské jasně o tom, co je v kterou chvíli správné a co ne. Ti skutečně dobří teologové jsou si ale nekonečné vrstevnatosti křesťanské víry (kterou jistě nesmíme zaměňovat za relativismus) vědomí a nečiní si nárok na definitivní uchopení jediné konečné pravdy, kterou je právě ono slovo o kříži. Pro bohoslovce je tedy velkou výzvou – a možná skutečnou pošetilostí – se tomuto nekonečně složitému systému postavit tváří in tvář a pokusit se ho

alespoň částečně pochopit tak, abychom jej srozumitelným jazykem dokázali sdělovat dál. Ne každý z nás obstojí.

Pavel se v dnešním čtení ptá „*Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?*“ Řecké sloveso *μωραίειν (mórainein)* přitom neznamená jen *učinil bláznovstvím* nebo *ukázat něco jako pošetilost*, užívá se i ve vztahu k jídlu a má pak význam *ztratit chuť, stát se nepoživatelným*. Veškeré poznání světa se totiž v porovnání se zvěstí evangelia stává jen slabým odvarem bez chuti a zápachu, mdlým pokrmem. Kdo křesťanské zvěsti přijde jednou na chuť, už nemůže po zbytek života jinak. Poznává, že to je ta pravá sůl, bez které by život neměl žádnou chuť. I když na něj svět hledí jako na blázna. Amen.

☒ *Květoslav Tomáš Krejčí, farnost Praha*

Rozhovor s... biskupem Dušanem Hejbalem

V září uplyne 15 let od biskupského svěcení Dušana Hejbala, třetího českého starokatolického biskupa. Tento muž však v čele naší církve stojí již více než 20 let. Při této příležitosti jsme s biskupem Dušanem připravili rozhovor, který se k tomuto období vrací. Nešlo však jen o průběžné bilancování nebo ohlédnutí se za uplynulým obdobím, ale velká část rozhovoru se týkala i budoucnosti církve, Utrechtské unie či vzpomínce na dárek, který svému faráři (a biskupovi) k 60. narozeninám připravila pražská farní obec („jeden den popelář“).

V první řadě bych se tě chtěla zeptat, jak se stane, že biskup vynáší popelnice a jak se ti to líbilo?

To, že biskup může klidně vynášet popelnice, je v Čechách součástí jisté tradice. Jako malý kluk jsem znal pomocného dělníka Anastáze Opaska, který byl břevnovským opatem, jedni známí mi vyprávěli o tom, že jim přišel vyčistit ucpaný záchod instalatér Štěpán Trochta – litoměřický biskup a pozdější kardinál, ministroval jsem knězi, který stavěl Slapskou přehradu a budoval Most intelligence, a když mě pohladil, odšel mi tvář mozoly. Já sám jsem v dětství toužil být tramvajákem, zedníkem, prodavačem, popelářem a knězem. Všim jsem se později také stal, jen ten popelář mi chyběl ve sbírce, tak jsem si to konečně aspoň jedno dopoledne vychutnal. A není to tak špatné. Navíc když mám možnost zblízka vidět to trapné handrkování o částečné odškodnění církví za to, co jim bylo sprostě

ukradeno, nevylučuji možnost, že ta podivná tradice bude mít pokračování.

Cítil jsi povolání ke kněžství, studoval jsi a byl jsi vysvěcen, a pak jsi díky komunistickému režimu vyměnil ornát za špinavé montérky a těžkou práci. Nevadilo ti to?

Ze začátku mi vadily spíš ty špinavé montérky než těžká práce, přece jen mám rád čisté oblečení, ale zvykl jsem si. Kněžství není jen o ornátech a možná, že vůbec není o ornátech. Klidně bych ta „špinavá“ zaměstnání zabudoval do výuky budoucích kněží, řekněme třeba v rámci praktické teologie... Není nad životní zkušenosti.

Letos je to 15 let od tvého biskupského svěcení, 21 let jsi v čele církve. Jaké byly roky tvé služby?

Mám-li být upřímný, asi nejšťastnější jsem byl po Synodě obnovy, kdy jsem jako generální vikář už zcela svobodně mohl působit podle pokynů biskupa a každý krok s ním konzultovat. Bohužel otec biskup Augustin po roce zemřel a všechno to spadlo na mě. Když jsem začínal, vůbec jsem nevěděl, jak se co dělá. Službu biskupa i kněze jsem do té doby znal jen v podzemních podmínkách a musím říct, že přes všechny problémy té doby to byla služba vlastně jednodušší a čerobile přehledná. V podmínkách „nadzemí“ to bylo najednou složitější. Nezdědil jsem žádnou administrativu, žádný použitelný model, začínal jsem od nuly. Zdědil jsem církev v duchovním i materiálním rozkladu, který způsobili ti, kteří v ní od roku 1972

uvízli v době před listopadem. Byli příliš zvyklí na to, že horlivost v kněžské službě je vlastně nežádoucí, za to však vynikali v intrikách a pomluvách. V podstatě sabotovali moje úsilí obnovit církev a dát jí novou tvář a dynamiku. Nebyly peníze, jen dluhy. Všechno jsem platil ze svých úspor z dělnických dob. Objížděl jsem naše farnosti autobusem a vlakem, s odřeným kufříkem s liturgickými věcmi, a snažil se v nich probudit život a „moji kněží“ se mi za zády pošklebovali a kde mohli, pomlouvali. Nakonec s tichou pomocí tehdejšího švýcarského biskupa, který otce biskupa Augustina i mě nemohl vystát, vyhlásili vzpouru a chtěli převzít vedení církve. A protože bojkotovali i svolání synody, o které jsem usiloval, byla to vlastně katastrofická situace. Byl jsem na všechno sám, na pokraji sil, šest let jsem neměl ani den dovolené, protože na to prostě nebyl čas. Přitom právě toto období bylo pro rozvoj církve a její nové pozice nejdůležitější. Na synodě, která se nakonec konala 11. listopadu 1995 v kostele sv. Vavřínce, jsem poté, co jsem jako zvolený biskup přednesl zprávu o stavu církve, položil na oltář pektorál, který jsem zdědil po otci biskupu Augustinovi a dostal při své volbě, a požádal o hlasování o důvěře v mou osobu v čele církve. Biskup Bernhard z Vídně, který byl tehdy delegátem IBK pro naši církev, mi tak radikální krok rozmlouval, ale já jsem věděl, že nebudu-li mít podporu synody, nedokážu nic a lidsky řečeno už jsem toho měl dost... Věděl jsem samozřejmě i to, že delegáti byli často manipulováni svými faráři.

vládli. Všechno rozkradené, zničené a věřící, kteří církev neopustili, byli znechuceni. Šest let jsem zůstal v čele církve jen jako „zvolený biskup“. Volili mě i kněží, kteří si bohužel mysleli, že jako nejmladší z nich a se zkušenostmi jen z neverejné pastorace budu lehce ovladatelný, ale zato s disidentickou minulostí přijatelný pro stát určitě víc než oni. Byly to těžké roky. Naše církev neměla v zahraničí dobrou pověst, protože za totality byla často reprezentována agenty StB, kteří jediní směli vycestovat do ciziny. To byl tehdy můj klérus. Pět o dost starších lidí, kteří až na jednu výjimku mentálně

Odešel jsem do sakristie a modlil se. Můj Pane, potřebuješ mě tu vůbec? A jaké máš záměry s tím hloučkem, kterému se snažím sloužit? „Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé. Nestřeží-li město Hospodin, nadarmo bdí strážný...“ takhle slova Žalmu 127 mi zněla v hlavě, než mě probral potlesk a někdo pro mě přišel a pověsil mi na krk ten starý pektorál. Synoda mi projevila důvěru a proti byli jen tři kněží – dva bývalí agenti StB a jeden bývalý komunista, který nakonec odešel do pravoslavné církve. Za mnou stáli lidé z farností, laici, kteří byli vděční za mou službu a věřili, že mi o něco jde. Tehdy se stal místopředsedou synodní rady Josef König, který se z Německa přestěhoval zpátky do vlasti a jehož pomoc v tehdejší složité situaci byla neocenitelná. Samotných 15 let od mé konsekrace provázelo a dodnes provází také dost adrenalinu. Byly to roky náročné, plné nikdy nekončící práce, ale vlastně šťastné, pokud člověk nepostaví na první místo své soukromé, osobní štěstí... Vznikaly nové farní obce, přicházeli kněží, studovali bohoslovci, vybudovali jsme vlastní starokatolický obor na Husitské teologické fakultě UK, opravovali jsme kostely, z ruiny určené k demolici jsme vybudovali ordinariát. S pomocí Boží z ničeho vznikla podoba církve, jak ji můžeme vidět dnes. Není ideální stejně jako nejsem ideální ani já ani nikdo z nás. Ale je to náš duchovní domov. Když jsem byl zvolen biskupem, slušelo se, abych si vybral své biskupské heslo, něco, co bude charakteristické pro mou službu. Vybral jsem si slova z listu apoštola Pavla křesťanské obci ve Filipech: „Všechno mohu v Kristu, který mi dává sílu.“ Pavel tam píše: „Dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost. Ve všem a do všeho jsem zasvěcen:

být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek. Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu.“ (Flp 4,12–13) Chtěl jsem tím říct, že jsem zvyklý na všechno a sám o sobě jsem pro svého Pána vlastně slabý a bezcenný, ale když vezmu vážně, že jsem v jeho službách, pak je všechno jinak, pak můžu víc, než si myslím, protože pak už to není moje, ale jeho síla, jeho možnosti, jeho schopnosti. Ale o tom jsem napsal text k písničce, kterou máme ve zpěvníku, takže co bych dál říkal...

Zmínil ses o Josefu Königovi, který nedávno zemřel...

Josef jakožto Čech, nebo spíš Moravák, a po matce Němec, který žil 30 let v Německu a zcestoval celý svět, byl pro mě, který jsem skoro 20 let neměl pas, protože to „bylo proti zájmu republiky“, nejprve spojkou mezi námi a světem za někdejší „železnou oponou“, světem, který vůbec nechápal, co to ti Češi v církvi najednou dělají, o co jim jde. Josef byl vyslán z Německa, aby to vypátral. Když jsme se setkali, velmi rychle porozuměl. Několik hodin jsme mluvili a mluvili, pak jsem mu ukázal dokumenty, které jsem měl v archivu, on se s nimi zavřel a pečlivě kopíroval na naší předpotopní kopírce. Když se vracel do Německa, byl náš tehdejší suterénní ordinariát nasáklý kouřem z jeho cigaret a on mi na rozloučenou řekl: „Vrátím se zpátky do Čech. Tohle je moje církev a ty jsi můj biskup“. A tak se taky stalo. V Josefovi jsem našel člověka stejně vášnivě oddaného církvi a přitom úplně jiného než já. To nás spojovalo. Chybí mi jeho názorové provokace, jeho nezištná

a oddaná služba církvi, jeho osobitost někdy až k nepřezítí, jeho občas šilený humor, kterému jsme možná rozuměli jen my dva... Jestliže se v naší církvi řekne „sentire cum ecclesia“, tak to byl především on. A jestli se těším na „opravdu přátelské nebeské setkání“ – a tak moc těch, na které se těším, zase není – tak je to právě s Josefem.

Když jsme se už dotkli zahraničních záležitostí, k čemu je nám dobrá Utrechtská unie a jaké v ní máme postavení?

Jsme sice jedna ze čtyř církví, které v naší zemi rostou, jak napovídá poslední sčítání lidu, ale přece jen jsme malým hloučkem, takže je pro nás důležité mezinárodní společenství. Zejména tehdy, po čtyřicetileté izolaci, bylo důležité vědět, že nejsme sami. Církve sjednocené v Utrechtské unii (UU)

tvorí společenství ve víře, mají společné biskupsko-synodní zřízení, společnou identitu i společné poslání mezi ostatními křesťanskými církvemi. Jak říká naše Ústava: „Cílem Utrechtské unie je především zachovávání katolicity v jednotě předávání víry, přičemž je zachována plná autonomie jednotlivých církví ve všech správních věcech. V neposlední řadě je Utrechtská unie zárukou předávání nezpochybnitelné biskupské (apoštolské) posloupnosti.“

Postavení naší církve v Unii za posledních dvacet let značně posílilo. Jsme církví respektovanou a často dávanou za vzor nejen pro naši statečnost v minulosti, ale především pro to všechno, co naše církev dokázala po roce 1989. Všichni obdivují, v jak skromných podmínkách pracujeme, co se nám podařilo vybudovat vlastně z ničeho. Při třech z posledních čtyř biskupských konsekrací jsem byl vybrán jako jeden ze tří hlavních světitelů. To se dosud nestalo žádnému z mých předchůdců v biskupské službě. „Jste mladou, živou a dynamickou církví!“ říkají často spolubratři biskupové. V takových chvílích rád zapomínám, že už vlastně kazím věkový průměr.

Odkdy jsme členy Unie a jak naše zařazení do UU probíhalo?

Utrechtská unie vznikla v roce 1889 a rok poté se k ní připojil i tehdejší správce varnsdorfského biskupství Miloš Čech, bratr básníka Svatopluka Čecha. Tehdy šlo ještě o starokatolickou církev v Rakousko-uherské monarchii, jejíž císařství nebylo starokatolickému hnutí příznivě nakloněno. Proto mohlo dojít k volbě biskupa až po 1. světové válce. Biskup Alois Pašek, který byl zvolen a vysvěcen v roce 1924, se už stal plnoprávným členem Mezinárodní biskupské konference.

Jaké je složení UU a jak to s ní vypadá do budoucna?

Do UU patří starokatolické církve v Nizozemí, Německu, Švýcarsku, Rakousku, Česku, Polsku, Chorvatsku a v Bosně a Hercegovině. V některých dalších zemích jsou starokatolická společenství, pod jurisdikcí Mezinárodní biskupské konference. A pokud jde o budoucnost, jsou jakési dva přístupy: Ten první pečlivě, řekl bych přímo přísně, zkoumá žádosti církví, které se ucházejí o členství v Unii. Takové rozhovory trvají někdy i celá desetiletí. Ten druhý, zatím menšinový, je velkorysejší – má vizi sjednocení všech alternativně katolických církví s plným respektováním jejich odlišnosti. Vytvořit velkou rodinu podobných církví. To je i moje vize. Nebyt „golfovým klubem“ kam nemá přístup jen tak každý, ale být otevřeným a dynamickým společenstvím církví s podobnou sakramentologií a ekleziologií.

S tím prvním přístupem se asi teď setkávají polští Mariavité, kteří tu nedávno byli?

To je přesně ten problém. Kdysi byli v Unii a pak kvůli vlastním problémům členství pozbyli. Dnes chtějí zpět, ale oni i Unie se vyvíjeli jinak, takže se vzdálili „západoevropskému starokatolickému standardu“. I když jejich styl zbožnosti není úplně mým stylem, jejich liturgie je jiná než moje liturgické cítění, respektuji to. Jejich víra, jejich pokora, jejich touha někam patřit je pro mě silnějším argumentem. Podobně jsem pro užší spojení s Filipínskou nezávislou katolickou církví, s indickou církví Mar Thoma a dalšími. Budoucnost křesťanstva není o „golfových klubech“, jejichž aristokratičtí a významní členové po poslední jamce zemřou s vědomím vlastní úžasné teologické výlučnosti.

Co se týče jednoho z nejožehavějších současných témat mezicírkevního dialogu, jak je to se svěcením žen v některých církvích, jaký na to má pohled UU a jak to vidíš u nás?

Některé církve UU zavedly svěcení žen do všech tří svátostných stupňů (jáhen, kněz a biskup), i když biskupky se zatím nevyskytují. Protože tato otázka není otázkou svátostnou, ale jen disciplinární, mají v této oblasti synody jednotlivých církví svobodu rozhodnout se. To je postoj Mezinárodní biskupské konference, který jsem vlastně v roce 1997 konferenci navrhl já a můj tehdejší teologický poradce, profesor Lášek. Měli jsme na mysli především slova sv. Augustina: „V důležitých věcech jednota, v méně důležitých svoboda, ale ve všech láska“. Náš návrh jsem přednesl právě v den svátku sv. Mistra Jana Husa s patřičným komentářem. U nás jsme pak v roce 2002 zavedli jáhenské svěcení žen, které má oporu v Písmu svatém a v tradici staré církve. Přiznám se, že v této otázce nadále trvá moje „pastorální schizofrenie“. Jako soukromá osoba si myslím, že v tom není vůbec žádný problém, protože Církev sama je „pravdivostí“ a má právo i na „svátostné experimenty“, je-li to potřeba. Ale jako biskup církve žijící v určitých společenských a kulturních kontextech se musím ptát, zda ta potřeba je a proč. Velkoustá prohlášení a gesta mě nepřesvědčují. V naší církvi žena není odsouzena k úklidu a výzdobě kostela, to ostatně umím také, a když je potřeba, často to i dělám, a jáhenská služba žen, kterou otevřela naše synoda před 10 lety, je dosvědčena i v Písmu. Trochu mě mrzí, že otázka rolí v církvi je dnes zúžena jen na „jáhen, kněz

a biskup“, tedy na svátostné svěcení. V rané církvi, jak víme z Písma, bylo těch rolí daleko víc a každá měla svou váhu. Možná ten problém není v genderové oblasti, ale v pohodlnosti najít si své nezastupitelné místo. Každý z nás je přece v něčem nejlepší a svou službou může obohatit společenství víc, než když hrdě nosí nějaké oblečky, nebo se dělá zajímavým jinak.

Zmínil jsi církevní restituce. V jaké formě nám stát bude vracet majetek?

Vracení majetku je problém. Žádná církev nedostane všechno, co jí patří. Finanční kompenzace je tu proto, že některý majetek stát prostě vydat nechce, v našem případě je to o to složitější, že to, co nám bylo ukradeno, už většinou stát nevlastní, ale je to ve vlastnictví obcí nebo soukromých osob. V roce 2008, když neprošel tento zákon Parlamentem, bychom na tom byli daleko lépe, vlastně skoro o sto procent. Musím znovu říci, že všemi proklínaný, a snad i oprávněně kritizovaný,

tehdejší premiér Mirek Topolánek pro mě zůstane člověkem, který v této věci držel slovo. Naturální restituce, které prosadily Věci veřejné, se nás netýkají, takže ukradenou faru v Jablonci jsme si museli koupit od komunistického funkcionáře nazpět a kvůli tomu v jakém je stavu je to pro tamní farní obec velická zátěž. Byl jsem nejprve dost skeptický a na synodní radě jsem zvedl ruku pro jen proto, že si vážím obrovského nasazení jabloneckého faráře Karla Koláčka a věřím, že to zvládne bez dalšího zatěžování církve.

Máme jako církev šanci ekonomicky přežít po těchto změnách a jak to bude vypadat?

Pokud poslední pro nás nevýhodná varianta vyrovnání projde Parlamentem, bude nám stát vracet peníze po malých částkách 30 let a současně bude poměrně rychle klesat příspěvek, který teď dostáváme. My si musíme především uvědomit, že restituční náhrady nejsou naším majetkem, ale dědictvím našich předků ve víře, a že jsme odpovědní za to, že

je nezpronevěříme nebo nezodpovědně neprohosподаříme. Budoucí generace našich věřících bude mít právo posoudit, jak jsme s tímto majetkem naložili. Pokud nechceme, aby církev po 30 letech zůstala bez prostředků, víme, že nesmíme utratit to, co má sloužit jako ekonomická základna pro budoucnost. Podle mého odhadu budeme po cca 5 letech mít na mzdy a na provoz méně než nyní. Proto je potřeba co nejdříve přehodnotit všechny výdaje a upravit je s ohledem na realitu. Také je třeba přehodnotit výši našeho zatím jen symbolického příspěvku na život církve. Jde přece o spoluzodpovědnost nás všech za církev, která je naším duchovním domovem. Kdyby každý, kdo se přihlásil k naší církvi při posledním sčítání, dal církvi místo dosavadní symbolické koruny denně řekněme 10–12 Kč, asi bychom neměli problém. Takže otázka zní: Stojí mi moje církev za 10 Kč denně? A co důležitějšího si za ty peníze pořídím? Tady chci veřejně poděkovat těm, kteří si toto uvědomují, bohužel jsou to zatím nemnozí. Prostě, přátelé, musíme se všichni učit. Nedáváme náhodou najevo, že to, co mě nic nestojí, vlastně za nic nestojí?

Budeš mít k těmto věcem nějakého poradce?

Hledám, vlastně jako synodní rada hledáme, hledáme a hledáme. Tohle totiž není jen moje starost, vlastně by moje být ani neměla. Nějaký základ jsem dokázal vytvořit, na něčem můžeme zkusit investovat jako ti pochválení služebníci z Evangelia. Blábolů jsem už v naší církvi na toto téma i na jiná témata slyšel dost a upomínky za nezaplacení např. elektriny stejně končí na mém stole. Teď vyzývám každého, kdo se vyzná v „rozmnožování hřiven“, ať se přihlásí.

Teď něco osobního: Je něco, co ti na fungování této církve vadí? A máš nějakou vizi, jak by se to dalo dělat lépe?

Težká otázka, protože jsem za všechny chyby odpovědný, často nejen proto, že za všechno, co se nepovede, je odpovědný biskup. To je komplex, který Boží lid provází už od putování z Egypta, tehdy to byl Mojžíš, když už ne přímo Hospodin, v příbězích o měděném hadu a zlatém teleti. Co mi vadí? Tane mi na mysli dlouhý seznam naší malosti a hlouposti, i mojí samozřejmě, tu znám nejlíp. Ale o to teď nejde. Jde o nepoměr těch, kteří „káru církve“ tlačí a těch, kteří se „jen vezou“, ať už si třeba myslí, že patří mezi ty první. Taky o lidskou malost a nekritičnost, tedy kritičnost vůči všemu jinému než vůči sobě. A taky o to, že svoboda je často zaměňována s „cohcárnou“, což není sprsté slovo, ale to, že si každý dělá, co chce, bez ohledu na církev a její viditelnou jednotu. Vize jak to dělat lépe, je jednoduchá: Modli se, jako kdyby vše **záviselo** na Bohu, a **pracuj**, jako kdyby všechno **záviselo** na tobě. A také: Synodalita není nezodpovědnost, lenost není ctnost a neomylnost není starokatolická vlastnost. A každý nechť si zamete především před vlastním prahem, neboli „Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ?“

Jaké jsou největší mýty, se kterými věřící do církve přichází?

Největším a vlastně dost nebezpečným mýtem je, že církev je svatá proto, že jsou svatí její členové.

Jsmen jen lidé. Po příchodu do církve nikomu nenarostou andělská křídla a nečekejme je ani u ostatních, s nimiž se v církvi setkáváme. Největší chybou často bývá, že odmítnutí církve se spojuje s lidskými chybami jejich služebníků. Církve je svatá, protože se shromažďuje kolem Boha, který je svatý.

Kdybys mohl něco ve své „duchovní kariéře“ udělat jinak, něco jsi mohl změnit či opravit, co by to bylo?

Můžu zase biblicky?

Když to jinak neumíš...

Doteď nevím, zda v historii naší církve byl otec biskup Augustin Mojžíš a já Jozue, ono se to nějak překrývá. Oba jsme měli ve svých životních příbězích dlouhou cestu pouští, oba jsme se setkali s nedostatkem naděje a odvahy i se vzpomínkami na egyptské hrnce plné masa, oba jsme žasli nad rozestupujícími se vodami Rákosového moře i Jordánu...

A nejsem si jist, zda zaslíbená země je v dohledu... Tím jsem se chtěl vymluvit, že role jsou rozdané a většinou není vyhnutí.

Co bych změnil nebo opravil? Spoustu věcí. Opravit se ale nic nedá. Nečekáš snad, že odpovím, že jsem na své každodenní cesty napříč republikou měl před rokem odmítnout Škodu Superb a zvolit něco méně provokativního – už se prý zase vyrábí Velorex. Tak to bych nechal mladším a zdravějším.

Oh, jak diplomatické... A na závěr bych se tě chtěla zeptat, zda by ses chtěl ve své emerituře žít jako popelář?

Proč ne, když to bude nutné... Odpadky sice smrdí, ale něco jako zápach a nedýchateľno se najde v každém povolání – a občas i v církvi...

Děkuji za rozhovor.

☒ *připravila Monika Mádlová*

téma: Setkání s Marií

15. – 19. srpna 2012

„Náš malý kousek zahraničí.“ Tak Holanďané často nazývají jižní Limburg. Krajina s kopečky a údolími, lesy, loukami a alejemi vysokých ovocných stromů, s mnoha kulturními památkami, zámky, mlýny, kláštery a rolnickými dvory. V této limburské krajině, na vršku s krásným výhledem do údolí, leží klášter Arnolda Jansseny: **Otevřený dům pro setkávání, dům klidu a ticha k rozjímání.**

Obyvatelstvo jižního Limburgu je převážně římskokatolického vyznání. Počet věřících ale i zde klesá. Zbožnost limburských a jejich katolická mentalita se dochovaly jakou neopominutelný aspekt místního charakteru. Svědčí o tom například mnohá boží muka a kapličky, často ozdobené čerstvými květinami – jako projevy lidové zbožnosti.

V této limburské lidové zbožnosti zaujímá uctívání Panny Marie důležité místo. Jako angažovaným starokatolíkům je nám ale všem jasné, že na Pannu Marii pohlížíme zcela jinak, než naši římskokatoličtí bratři a sestry. Ale jak vidíme my starokatolíci Mariinu roli? A máme o jejím významu jednotné mínění? To, že je možné k tématu říci více, než se na první pohled zdá, dokládá starokatolická teologická konference z roku 2008 věnovaná cele tomuto tématu. Také komise pro mezicírkevní dialog s římskokatolickou a anglikánskou církví se tímto tématem podrobně zabývaly.

Během Iaienfora 2012 se zaměříme na význam a obraz Marie ve (starokatolické) teologii, výtvarném umění a hudbě. Vedle toho bude dostatek příležitostí prozkoumat okolí.

Součástí programu je výlet do Maastrichtu a Cách s jejich nádherným císařským dómem. Krom toho plánujeme také dostatek volného času na ztišení a kontemplaci, pobyt v klášterní zahradě, nebo procházky po okolí.

Celkové náklady na ubytování, stravování a program od středy 15. srpna (večeře) do neděle 19. srpna (snídaně): 300 € na osobu (česká výprava získala slevu oproti původním 350 €). Náklady spojené s dopravou do Nizozemska hradí českým starokatolíkům církev. V úvahu připadají 1–2 večeře mimo klášter na vlastní účet. U většiny pokojů je sprcha a toaleta na chodbě, v každém pokoji je umyvadlo. Příplatek za pokoj s vlastní koupelnou je 5 € na osobu a na noc.

Na vaše přihlášení se těšíme na adrese *pratele. Iaienfora@gmail.com* nebo osobně u Ludka Elšíka či Lucie Kodišové (tel. 777 673 717).

Počet starokatolíků za posledních 10 let mírně stoupl

Víte, co má společného Starokatolická církev v ČR, Apoštolská církev, Církev bratrská a řeckokatolická církev? Přestože na první pohled jsou to různé denominace a tradice, mají jeden společný znak: jsou to jediné české církve, jimž od roku 2001 stoupl počet věřících, kteří se k nim hlásí.

Před časem zaplavila média zpráva Českého statistického úřadu o tom, že dle předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 opět došlo k poklesu obyvatel, kteří se hlásí ke konkrétní církvi nebo náboženské společnosti. Je to bohužel pravda. Celkově se ke konkrétním církvím hlásí jen přibližně 2 200 000 obyvatel, nicméně je třeba zohlednit novou skutečnost, že téměř 4 800 000 obyvatel svou náboženskou víru vůbec neuvedlo, nebo uvedlo, že jsou věřící, ale nehlásí se k žádné konkrétní církvi (700 000 osob). Zbytek, tj. cca 3 600 000 lidí uvedlo, že je bez vyznání (ateisté).

Podívejme se na jednotlivé církve trochu podrobněji. Naše Starokatolická církev nikdy nepatřila mezi tzv. velké církve, nicméně výsledky Sčítání lidu z roku 2001 byly za tehdejším očekáváním. Pouhých 1 614 věřících znamenalo kruté vystřízlivění. Připomeňme

však, že s výjimkou nových náboženských společností a hnutí se propad počtu věřících týkal téměř všech tradičních církví. Tento propad se podařilo zastavit a v loňském roce se ke starokatolíkům hlásilo již 1 736 osob, což je nárůst o více než 8 %. Starokatolická církev v ČR je tak v procentuálním vyjádření druhou nejvíce rostoucí církvi v České republice, neboť k tomuto číslu je možné „přičíst“ ještě 115 anglikánů, kteří na našem území patří pod jurisdikci českého starokatolického biskupa – nárůst pak činí nezanedbatelných 15 %. Nejvíce starokatolíků je v Praze (konkrétně 324) a překvapivě také v Moravskoslezském kraji (220), kde máme jen jednu menší farnost. Nezanedbatelný počet věřících je i v Jihočeském kraji (173), Středočeském kraji (161), Ústeckém kraji (149) či Libereckém kraji (123). Nejméně starokatolíků najdeme naopak v Karlovarském kraji (34). Přehled všech krajů je uveden níže v tabulce.

Jak už bylo naznačeno v úvodu, nejvíce rostoucí českou církvi je Církev řeckokatolická. Počet katolíků řeckého rytu stoupl o 29 % na 9 927 osob. To z ní dělá sedmou největší církev v Česku. Ještě o stupínek lépe je na tom Církev bratrská, které počet věřících stoupl

Počet starokatolíků v jednotlivých krajích

	Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj
Počet věřících	324	161	173	58	34
	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Vysočina
Počet věřících	149	123	58	65	128
	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravsko-slezský kraj	Celá ČR
Počet věřících	90	71	82	220	1736

o 9,5 % na 10 872. Apoštolské církvi stoupl počet věřících o 8 % na 4 934 osob.

Ostatní církve již jen ztrácely. Velký propad (více než 50 %) zaznamenala největší římskokatolická církev, ke které se hlásí již „jen“ cca 1 100 000 lidí. Druhou největší církví zůstává Českobratrská církev evangelická s přibližně 60 000 věřícími (pokles o téměř 50 %). U výše zmíněných velkých církví lze přesný počet věřících určit s obtížemi. Ve výsledcích se totiž objevují i data, která „čistou statistiku“ trochu pokrývají. Například nezanedbatelných 71 138 osob se hlásí ke „katolické víře“, ale nikoli římskokatolické církvi. Lze však předpokládat, že se bude z drtivé většiny jednat o pokřtěné římské katolíky. Obdobný problém nastává i u započtení 8 211 osob, které své vyznání popsali jako „protestantské/evangelické“, přičemž evangelických církví je u nás hned pět. Více než 13 000 respondentů se navíc hlásí k bližší nespecifikovanému křesťanství. Pomyslný bronz uhájila Československá církev husitská, ale zde bohužel patrná tendence postupného vymírání této národní církve, o čemž svědčí i dramatický více než 60% propad počtu věřících.

Výše uvedené nárůsty nám musí dělat radost, poklesy u velkých církví možná nejsou překvapivé, ale asi málokterého křesťana potěší. Z výsledků sčítání lze vyčíst i další zajímavé a často nečekané tendence. Silnou pozici si i nadále drží Pravoslavná církev v českých zemích (20 628 věřících) a pokud bychom přičítli bychom i 5 844 pravoslavných křesťanů hlásících se k Ruské pravoslavné církvi, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice, dá se říci, že počet pravoslavných za 10 let také

mírně stoupl. Stagnoval i počet věřících hlásících se k judaismu.

Znatelný pokles zaznamenala i Náboženská společnost Svědkové Jehovovi (o 45 %) či mediálně aktivní Církev adventistů sedmého dne (pokles o 25 % na 7 394 osob). Pozoruhodný je i počet věřících Novoapoštolské církve, ke které se před 10 lety hlásilo cca 500 věřících a nyní již jen 98 osob (propad o 80 %!). Zanedbatelný je i aktuální počet členů Církve sjednocení (moonisté) či českých unitářů. Konkrétní počty jsou uvedeny v tabulce na sousední straně.

Ve statistikách se však objevily i zcela nové náboženské společnosti či hnutí. Asi nejvíce se psalo a mluvilo o vyznání Jedi (15 070 vyznavačů), byť je velmi pravděpodobné, že velká většina uvedla tuto víru z recese. Mezi další významná společenství patří Křesťanská společnost (9 387), Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü (3 487 + dalších 2 600 osob hlásících se obecně k buddhismu), Křesťanské sbory (3 458), Ústředí muslimských obcí (1 442 + 1 900 osob hlásících se obecně k islámu). Zajímavé jsou i údaje o tom, že v ČR žije 374 scientologů, 600 hinduistů či 863 pohanů. Téměř se nevyskytuje hnutí New Age.

Bude zajímavé sledovat, kam se vývoj české náboženské scény vydá. Za dalších 10 let budeme moudřejší a modleme se, aby trend ve starokatolické církvi zůstal zachován.

☒ *Jiří J. Konvalina*

ÚDAJ ZE SČÍTÁNÍ LIDU V ROCE 2011	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL 2011/2001
Neuvedeno	4 774 323	=====
Bez náboženské víry	3 612 804	=====
Církev římskokatolická	1 083 899	42,14 %*
Věřící – nehlásící se k žádné církvi ani nábož. společnosti	707 649	=====
Katolická víra	71 138	=====
Jiné	53 277	24,02 %
Českokatolická církev evangelická	51 936	51,31 %*
Církev československá husitská	39 276	39,63 %
Pravoslavná církev v českých zemích	20 628	89,81 %
Jedi	15 070	=====
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	13 097	56,55 %
Křesťanství	13 034	=====
Církev bratrská	10 872	109,48 %
Církev řeckokatolická	9 927	129,34 %
Církev Křesťanská společenství	9 387	=====
Protestantská/evangelická víra	8 211	=====
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	8 162	58,22 %
Církev adventistů sedmého dne	7 394	75,78 %
Evangelická církev augsburského vyznání v ČR	6 645	44,50 %
Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského v České republice	5 844	=====
Apoštolská církev	4 934	108,08 %
Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	3 487	=====
Křesťanské sbory	3 458	49,92 %
Bratrská jednota baptistů	3 208	88,57 %
Buddhismus	2 632	=====
Luterská evangelická církev a. v. v České republice	2 591	47,80 %
Jednota bratrská	2 156	62,62 %
Evangelická církev metodistická	1 952	72,46 %
Islám	1 943	=====
Starokatolická církev v ČR	1 736	115,33 %*
Ústředí muslimských obcí	1 442	=====
Federace židovských obcí v České republice	1 132	97,49 %*
Višva Nirmala Dharma	1 100	=====
Ateismus	1 075	=====
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v ČR (mormoni)	926	=====
Obec křesťanů v České republice	884	=====
Pohanství	863	=====
Církev Slovo života	857	=====
Mezinárodní společnost pro vědomí Křišny, Hnutí Hare Křišna	675	=====
Církev Nová naděje	430	=====
Česká hinduistická náboženská společnost	427	=====
Scientologická církev	374	=====
Církev živého Boha	371	=====
Judaismus	345	=====
Hinduismus	210	=====
Náboženská společnost českých unitářů	155	51,32 %
Anglikánská církev	115	=====
Novoapoštolská církev v ČR	98	21,83 %
Církev sjednocení (moonisté)	65	=====
Obyvatelstvo celkem	10 562 214	

Počet osob hlásících se k jednotlivým církvím a náb. společnostem

*) Přestože jsem si vědom určité míry zkreslení, byla pro objektivnější srovnání s rokem 2001 k Církvi římskokatolické připočtena víra katolická, k ČCE připočtena víra evangelická, k SKC anglikáni a k Pravoslavné církvi v českých zemích Ruská pravoslavná církev (pozn. aut.).

Eucharistická církev:

liturgický theologický rozbor

(2. část)

Vážení čtenáři přinášíme vám pokračování článku, který pro časopis *Communio* napsal americký duchovní Robert W. Caruso, jenž v USA přednáší o starokatolické eucharistické ekleziologii. První část byla uveřejněna v *Communio* 2/2012.

Liturgické reformy Druhého vatikánského koncilu, které usilovaly o obnovu starocírkevního pojetí eucharistické *leiturgie*, stojí na přesvědčení, že „...bohoslužba, skrze níž se dovršuje naše vykoupení, a to především v povátné oběti Eucharistie, je výjimečným nástrojem, kterým směji věřící vyjádřit ve svých životech a dosvědčit pro ostatní tajemství Krista a skutečnou povahu pravé církve.“¹

Od Druhého vatikánského koncilu římskokatolická, starokatolická, i anglikánská tradice svorně prohlašují *leiturgii* za pramen i vrchol církevního vyznávání víry, neboť vypovídá o eucharistické realitě, která činí vše novým v osobě Ježíše Krista (2Kor 5,17).² Toto je úkol církve: přebývat ve světě

1 *Constitution on Sacred Liturgy: Sacrosanctum Concilium*, (1963) „Introduction,“ č. 2; přístupné na http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_en.html: Internet: navštíveno 24. ledna 2011. Ačkoliv je zde vskutku patrná návaznost mezi tridentskou liturgií a reformovanou liturgií Druhého vatikánského koncilu, nemůže být pochyb, že druhý jmenovaný „... svou starší předlohu zkvalitňuje.“ GIRM 2002, Introduction, č. 6.

2 Viz GIRM 2002, poznámka 1; Současní starokatolíci ekleziologové souzní s Cypriánovou (+258) eucharistickou ekleziologií tvrzením: „To, co je částí Kristova těla, je opětovně a neustále upevňováno účastí na eucharistickém těle Kristově, aby se stalo Kristovým tělem církevním (srov. 1Kor, 10, 17).“ Mattijs Ploeger, *Celebrating Church: Ecumenical Contributions to a Liturgical Ecclesiology*, 469; katechismus anglikánské tradice dále vyslovně uvádí,

s liturgickým poselstvím Boží lásky k tvorstvu skrze život služby (*diakonia*), svědectví (*martyria*) a zvěstování (*kerygma*). Poslání *leiturgie* spočívá v napření pokřtěných k prožívání tajemství Kristova života, smrti a zmrtvýchvstání v každém aspektu jejich života.

V eucharistickém aktu *leiturgie* se přirozeně dovršuje svátost křtu jako obecenství mezi nebem a zemí a blízkosti Božího království. *Leiturgia* se stává přirozeným vývojem od svátosti křtu. Křest připravuje jednotlivce a přetváří jej v „církevní osobnost,“ která dochází naplnění své ekleziální totožnosti ve slavení Eucharistie.³ Eschatologická skutečnost Božího království se během slavení Eucharistie nabízí věřícímu ve zkušenosti jeho „křestní identity“ jako „církevního společenstva“ založeného v laskavosti a sounáležitosti ke všem a se všemi, zejména pak s chudými, které Ježíš přišel osvobodit od útlaku tohoto světa (Lk 4, 16–19). Srdcem *leiturgie* a Eucharistie jsou poslání a služba, zásadní složky „vnitřního dynamismu“ eucharistického způsobu života.⁴ Ve křtu jednotlivec umírá zlu a útisku tohoto světa, hříchu protikrálovství,⁵

že „Svatá Eucharistie je zásadní úkon křesťanské bohoslužby v Den Páně a o hlavních svátcích...“ *The Book of Common Prayer of the Episcopal Church, USA* (New York, New York: The Seabury Press, 1977), 13.

3 Schmeemann, *Of Water & The Spirit: A Liturgical Study of Baptism*, 16–17.

4 Irenej z Lyonu uvádí ve svém díle, že, „... každý, kdo přijímá Tělo Páně se má snažit sdílet Boží lásku, přijatou v Eucharistii, s druhými. Když odmítneme potřebného v nouzi, zapřeme lásku Boží.“ Adalbert Hamman, „Irenaeus of Lyons,“ in *The Eucharist of the Early Christians*, 96.

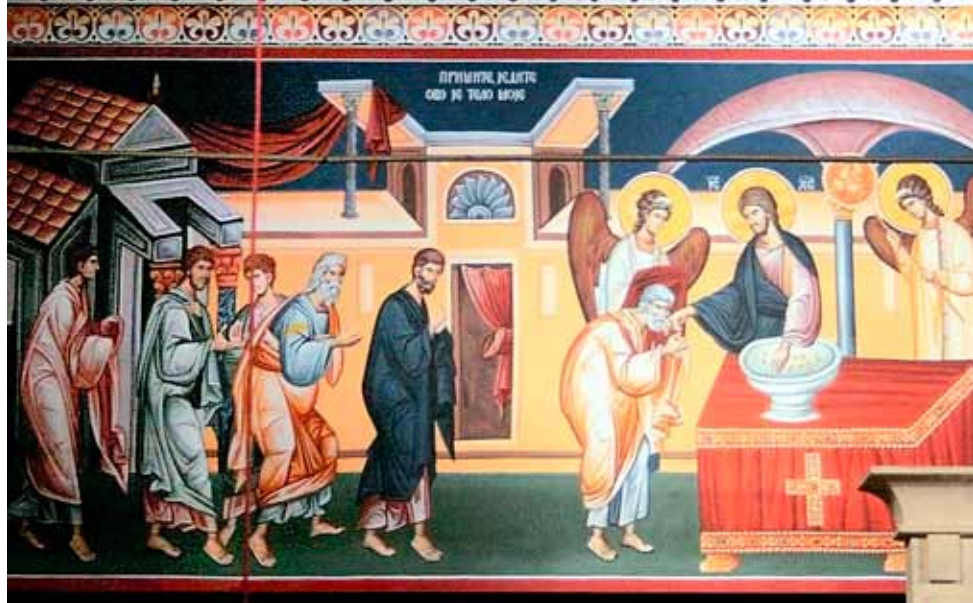
5 Tento pojem si půjčuji z díla Jona Sobrina k označení protivníka Božího království.

aby s Kristem vzkříšen sdílel zmrtvýchvstalý život nového Božího království (Řím 6,5). Předchozí formulace není pouhým přirovnáním, nýbrž hotovou skutečností pro pokřtěné a biřmované, kteří berou v Eucharistii podíl na pravé podobě Kristova obecenstevního přebývání s Otcem a Duchem svatým! Křesťané nežijí více pro sebe, ale pro Krista a pro druhé v duchu a v pravdě (srov. 2Kor 5,15.17). Biologické já pochopitelně stále žije a vyžaduje péči, přesaženo ovšem *církevní osobností*, z podstaty pneumatologicky vztažnou. Tato vzťahová povaha, jedinečně daná ve křtu a zpečetěná Duchem Svatým v biřmování, patří samozřejmě jak věčnosti, tak dějinám, neboť tvorstvo celým životem závisí na trojjediném Bohu, a takový život není než věčné obcenství a celistvost.⁶ Díky velkým svátostem křtu a biřmování se život stává především církevní zkušeností, která, k obojímu vztažena, balancuje mezi vírou a institučním rozměrem církve, žita v společných přípravách k naplnění Božího království ve světě. Křesťanský život se žije bohoslužbou; připomínáním a zpřítomňováním Kristovy smrti a zmrtvýchvstání v Eucharistii sílí naše vztahy a naše společenství se ustavičně obrozuje v Duchu. Jako Ježíš, i každý pokřtěný tráví život přípravou, svědectvím, hlásáním a službou všemu stvoření

6 Viz Zizioulas, *Being as Communion*, 106 (prostředek prvního celého odstavce) a mou práci o tri-nitární christologii in Caruso, *The Old Catholic Church: Understanding the Origin, Essence, and Theology of a church that is Unknown and Misunderstood by Many in North America* (Berkeley, Kalifornie: The Apocryphile Press, 2009), 40–56.

jménem Božím; život v Kristu se ale dovršuje v dějinách a v konkrétních sociálních okolnostech: mezi chudými, psanci a poníženými (Lk 5, 27–32). Život se ve křtu uspořádává (*ordo*) směrem k eucharistickému způsobu existence Božího království, zakoušenému mezi chudými, který nenalézá pochopení v protikrálovství hříchu a smrti, ve světě stále mocném. Pokřtění jsou vskutku mrtvi hříchu – individualismu, materialismu, rasismu, sexismu, kapitalismu a dalším „ismům“, které slouží hrstce a ubližují mnohým. Skrze slavení Kristova velikonočního tajemství v *leiturgii* zvnitřňují pokřtění život Ježíšův a jsou *vštípeni* do Jeho obecenstevního přebývání ve Svaté Trojici. Tomu říkají Řekové *theosis*, zbožštění. Pokřtění jsou povolání k životu služby v přítomnosti Ducha, k nové církevní totožnosti, kterou se skrze Kristovo obecenstevní bytí⁷ stávají občany obce Boží. A co více, protože pokřtění nesou Kristovu podobu – důvěrný podíl na pravém lidském a pravém Božském životě v obcenství s Trojjediným Bohem – přirozeně touží po Ježíši, milují Ježíše, věří jako Ježíš a jednají jako On prostřednictvím důkuplného eucharistického způsobu života hodného blízkosti Božího království.

7 Mé pochopení christologie spočívá v tom, že Kristus nikdy nejedná sám, nýbrž ve společenství s Otcem a Svatým Duchem. Dále rozvinuto, „hypostatická unie Kristovy osoby odráží vnitřní obecenstevní povahu Trojice do lidství, neboť v Jeho osobě se dvě odlišné přirozenosti, pravá lidská a pravá Božská, vztahují v lásce každá k jinakosti druhé. . . Kristovou pravou podstatou je obcenství a celistvost.“ Caruso, *The Old Catholic Church: Understanding the Origin, Essence, and Theology of a church that is Unknown and Misunderstood by Many in North America* (Berkeley, Kalifornie: The Apocryphile Press, 2009), 50.

Svatosti křtu a bířmování přináší poslání, jež tkví ukotveno v Eucharistii, *zprostředkující skutečné přítomnosti* Ježíše z Nazareta, která slouží odhalení blízkosti Božího království v dějinách, a k *svátostném* přebývání Boha Otce v lokálně-univerzální církvi. Historický Ježíšův život je zásadním prvkem velikonočního tajemství, nesmí být christologickou ani ekleziologickou diskusí opomíjen. Život je něčím více, než ontologickou kategorií a podceněním Ježíšova lidství riskujeme vytvoření „lži Ježíše“ cizího Evangelium. Zastávce teologie osvobození otec Jon Sobrino tvrdí, že Boha Syna musíme nejprve „epistemologicky uskutečnit“ skrze člověka Ježíše, abychom lépe porozuměli obsahu Jeho božské přirozenosti.⁸ Sobrino věří, že božská přirozenost je vždy vtělená: uskutečněná, zjevená a vyjádřená Kristovým lidstvím. Lidstvo nemá jinou

možnost poznat Boha v dějinách, než očima víry a v písmech Starého i Nového Zákona, pojednávajících Kristovo velikonoční tajemství. Aniž bych toužil obhajovat teologii takto naveskrz jesoцентриickou, historickou a zaměřenou pouze na Ježíšovo sociální učení, dějinný rozměr Ježíšova života a služby nemohu ve své studii přehlédnout, bez toho bych riskoval pád do abstraktní existenciální nesmyslnosti.⁹

8 Jon Sobrino, *Jesus the Liberator: A Historical-Theological Reading of Jesus of Nazareth*, přel. Paul Burns a Francis McDonagh (Maryknoll, New York: Orbis Books, 1993), 40.

9 Eucharistická ekleziologie je povinna brát vážně Kristův historický život na zemi, protože je to on, kdo odhaluje a prostředkuje Království Otcovo v síle a moci Ducha Svatého. Jak uvádím výše, mé christologické myšlenky jsou z povahy trojiční. Mé dílo předpokládá, že Ježíš nikdy nejednal sám, ale podle Otcovy vůle v Trojici. Svätý Pavel svědčí této jednotě Boha a Ježíše tvrzením, že si Bůh zvolil příbytek v Ježíšově osobě a skrze něj hlásá dobrou zvěst Království (Kol 1, 12–20). Křesťané vědí, že se Boží přirozenost pneumatologicky zjevuje v jednání a učení Krista v čase a prostoru. Bereme-li tedy vážně hypostatické dogma o ontologické podstatě Ježíše Krista jako „pravého Boha a pravého člověka“, musíme docenit nejen existenciální rozměr tohoto tvrzení, ale i stěžejní důležitost historických a sociálních okolností, za kterých Ježíš zvěstoval radostnou zvěst pro všechny chudým tak, jak se projevují v Jeho podobenstvích, milosrdných skutcích, zážracích a sociálních nárocích na následovníky (Mt 6,24; 8,22; 16,24–26;

Napětí mezi historií a teologií je neřešitelné, neboť Bůh, který přesahuje možnosti lidského poznání, nikdy zcela nevyhoví našim omezeným epistemologickým kategoriím. Bůh je věčně jiný a zároveň bližší člověku, než jeho vlastní dech. Církev se v tomto napětí nepřestává učit žít a doceňovat existenciální i sociálně-historický rozměr Kristovy obecnostevní osoby (*hypostáze*). Církev nemá jako eschatologický organismus jinou možnost, než do svého bohoslužebného pravidla modlitby zahrnout historické hledisko, neboť Bůh kráčí s Božím lidem zde v tomto světě, a nikde jinde (Ez 36, 28).

Natolik jsme v krátkosti probrali liturgickou teologii eucharistické bohoslužby a její vztah ke svátostem křtu a bířmování, které připravují místní tělo Kristovo na jeho vlastní dovršení v slavení svaté Eucharistie.¹⁰ Naše téma

by nicméně zůstalo pouze teoretické a ducha-prázdňé, kdyby nebylo naplňováno životem a praxí lokálně-univerzální církve. Spojením s praxí se eucharistická ekleziologie vtěluje v život a službu lokálně-univerzální církve skrze živoucí bohoslužbu mše. Věřím navíc v kompatibilitu eucharistické ekleziologie se zásadním christologickým nárokem Jona Sobrina, že se Kristovo „pravé lidství“ musí plně účastnit vymezení a uskutečňování Jeho „pravého Božství.“ Sobrino říká: „Snaha o porozumění Kristu a udržení víry v Boha je marná mimo Ježíšovo lidství... když Ježíš přijímá hříšníky, přijímá je sám Bůh, když Ježíš prokazuje lásku všem lidem, to Bůh je miluje... víme pak, že Bůh přijímá a jedná prostřednictvím Ježíšových skutků.“¹¹

Vnímatelným výrazem lásky je čin (řecky *ergon*), a ten je zvláštním způsobem dovršován v *ordo*, kterým pokřtění pneumatologicky sdílejí svou ekleziální totožnost v eucharistické

Mk 10,17–22).

¹⁰ Jak už jsem byl uvedl dříve, vymezují bohoslužebné *ordo* jako „jedinečný výraz služby, víry a života.“

¹¹ Sobrino, 45 (má kurziva)

leiturgii – přirozeném viditelném výrazu života v Kristu. Eucharistie směřuje své primární christologické ohnisko ke křesťanskému prameni života v síle Ducha svatého („Pána“ a „Dárce života“) a ztělesňuje Kristovo velikonoční tajemství v pokřtěných, shromážděných ke slavení *leiturgie*. Tento postup osvětluje následnost „přípravy a naplnění“ starocírkevního *orda* a pobízí pokřtěné ke shromažďování a zjevování lokálně-univerzální církve eucharistickou *leiturgií*. Účinná skutečnost, uspořádaná od křtu a biřmování přes zvěstování slova ke svatému přijímání, „... vykládá jedno druhým“¹² a klade jedno do juxtapozice s druhým v hodnotě, síle a celistvosti Božího daru života. Zde nacházejí svátosti církve svou kosmickou cenu jako *zjevná milost* Boží skrze pravou Boží obecnostevní bytost, skutečnou a celou. Dále rozvinuto:... svátosti nejsou zástupci něčeho jiného, viditelným znamením nějaké jiné, neviditelné skutečnosti... jsou samy sebou ztělesňují svátosti bezpodmínečnou sebedarující lásku, která udržuje jak je, tak celé stvoření. Svátosti mají být doceněny jako to, čím jsou a ne jako prostředky nějakého cíle. Buberovými slovy je svátost pokaždé „ty“¹³

12 Ploeger, *Celebrating Church*, 490.

13 Irwin, *Context and Text*, 132, cituje Michaela J. Himese a Kennetha R. Himese, „The Sacrament of Creation,” *Commonweal* 117 (26. ledna, 1990), 44-45. Viz též rozklad starokatolického bohoslovce Mattijse Ploegera na téma přednostně svátostné totožnosti stvoření: „Přednostně svátostná totožnost stvoření je doxologická, a bohoslužba ze stvoření zpět do této totožnosti: lidi, vodu, chléb, víno, dřevo, kámen, světlo, zvuk, čas a prostor nabývají v bohoslužbě úlohy uctívání a přímlyvy.“ Citovaná slova svědčí pro kosmické pochopení Boží milosti sebedarování v eucharistických darech a ordu bohoslužebného slavení. Ploeger, *Celebrating Church*, 494.

Mše čerpá svůj význam ze svátosti křtu a biřmování a křest a biřmování nalézají zároveň svůj přednostní výraz ve mši. Co více, mše je bohoslužebným uskutečněním a prohlášením Slova a Svátosti, jako svátost představuje nepodmínečný dar Boží v ustavení Eucharistie, který vede k poslání (latinsky *missa*) do světa, kde se pokřtění stávají rukama, nohama a hlasem Kristovým skrze rozličné dary, kterými je Duch obdařuje pro dobro všech (srov. 1Kor 12, 4–11). Mše je tedy pro církev pravým uvědoměním si jí samé a její křesťanské víry v Krista.

Tato esej sledovala cíl stručně vyložit a rozebrat vztah soudržnosti a jednotu mezi bohoslužebným shromážděním pokřtěných (*ekklé-sia*), Eucharistií a lokálně-univerzální církve z hlediska „liturgické teologie.“ Zakončím ji citací Kevina W. Irwina, výmluvného i duchaplného v artikulaci liturgické teologie mše a způsobu života, který mše probouzí v pokřtěných.

Jeden z nejzazších cílů Eucharistie neleží konečně ve svátostném úkonu, ale v celku života křesťana samotného. Neleží ve správně provedeném obřadu, ale ve správném životě. Nebo alespoň dělá život – dokud nepřijde Království – méně špatným.¹⁴

☒ přeložil Jakub Lev Houdek

14 Irwin, *Models of the Eucharist* (New York: Paulist Press, 2005), 330.

došlá pošta

Ačkoliv jsem v sobotní večer vyrazila k Petřínu z úplně jiného důvodu, než kvůli Velikonocům (než zaprší, budou zárodoky mého původního hlavučisticího plánu na dvou místech vidět), nakonec jsem neodolala vábení světla a hlavně hudby (zpěvu), které se linuly z otevřených dveří kostela.

Velmi pravděpodobně to byla první starokatolická mše, které jsem se zúčastnila (i když se stoprocentní jistotou to samozřejmě nevím), určitě to bylo poprvé, kdy jsem viděla přijímat podobojí (při vyslovení toho slova se mi zatím vždy podařilo vybavit jen husity a kalich – asociace ještě ze základní školy) a poprvé, co jsem byla u křtu (který mimo jiné trochu škádlil mou zvědavost, protože s mým nevelkým vzrůstem jsem v zadních lavicích neviděla a neslyšela všechno).

A když pomínu to, že jsem po téměř třech hodinách byla zmrzlá jak... no, prostě hodně zmrzlá, a že jsem moc netušila, jak se odsud dostanu v tuhle hodinu domů (když zvony odbíjely půlnoc a já spěchala serpentinami k nějaké tramvaji, doufala jsem, že opravdu má brzy jet jeden autobus a že ho stihnu), moc se mi celá mše líbila, i když nejsem věřící a některé věci prostě úplně nechápu.

Možná za to mohla hudba (ta asi nejvíc), ale asi maličko i velikonoční tematika (asi jediné moje letošní spojení s Velikonocemi), trochu snad to, že na mě kostely vždycky trochu dýchnou něčím svým (svou architekturou, historií, duchovnem) a atmosféra velké rodiny (kterou – možná kvůli rozpoložení, kdo

ví – jsem tu vnímala trochu víc než na většině těch nemnoha bohoslužeb, kterých jsem se kdy zúčastnila).

Bylo to milé a zajímavé a splnilo to, co měly původně zařadit barevné křídly – jdu spát kupodivu ne moc unavená (i když bych v tuhle hodinu měla být), ale zato relativně klidně a spokojeně, žádný stres :o).

Nevím proč, ale napadlo mě, že by Vás to mohlo potěšit...

*S pozdravem
Štěpánka Veselíková (světlá kostkovaná
bunda a dva culíky, podle mě
nenápadná a zapadající jak růžovej
tank, ale třeba to byl jen můj pocit)*

Zprávy

100. výročí narození biskupa Augustina Podoláka

Významné výročí narození biskupa Augustina Podoláka si připomeneme v konkatedrálním chrámu ve Varnsdorfu v neděli 24. 6. 2012 v 10.00 h při slavnostní bohoslužbě, po níž bude odhalena pamětní deska připomínající tohoto druhého biskupa starokatolické církve v ČR.

Medailon zlínského faráře na ČT2

V neděli 15. 4. 2012 uváděla Česká televize v rámci cyklu Cesty víry medailon o službě zlínského starokatolického faráře Pavla Benedikta Stránského v církvi a u policie. Tento díl měl název „Ve službě Bohu“. Tento pořad, podle některých komentářů označovaný za jeden z nejlepších v rámci tohoto cyklu, můžete shlédnout v internetovém archivu České televize: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1185258379-cesty-viry/>.

Ekumenická svatodušní vigilie

V předvečer svátku Seslání Ducha svatého (tj. v sobotu 26. 5. 2012) se náš biskup Dušan s dalšími představiteli církví z Ekumenické rady církví sešli v katedrále sv. Víta, Václava

a Vojtěcha na Pražském hradě, aby společně prožili svatodušní vigilií. Slavností ekumenickou bohoslužbu slova uvedl kardinál Dominik Duka. Kázání měl superintendent Evangelické církve augsburského vyznání v České republice Marián Čop.

Pozvánka na Svatovavřínecké petřínské léto

Dne 22. 6. 2012 bude v katedrálním chrámu sv. Vavřince na Petříně v Praze probíhat již V. ročník Svatovavříneckého léta. Akce začne v 17 hodin eucharistickou slavností a po ní bude pokračovat kulturní program. Těšit se můžete na vážnou i moderní hudbu a Malé Vinohradské divadlo nám večer zahraje jednu ze svých inscenací „Beat Generation“. Program bude zakončen ohnivou show ve 22 hodin.

Pozvánka na Svatovavříneckou pouť

Dne 12. 8. 2012 se opět můžete těšit na Svatovavříneckou petřínskou pouť, která bude probíhat, jak už sám název napovídá, v katedrálním chrámu sv. Vavřince a v přilehlém okolí na Petříně v Praze. Jako již tradičně, začne pouť průvodem od lanové dráhy v 13.30 h. Následovat bude bohatý kulturní program a chybět nebudou ani tradiční dětské hry. Těšit se můžete i na nějaké novinky! Součástí poutě bude již tradičně i eucharistická slavnost od 17 h. Akce bude končit kolem 22. hodiny.

Biskupské vizitace

V neděli 3. 6. 2012 navštívil biskup Dušan farnost ve Zlíně, kde předsedal bohoslužbě v kapli Vzkříšení. Následující víkend (9.–10. 6.) navštívil farnost Brno, kde s farníky mimo jiné strávil příjemný večer s neformálním programem.

Změny ve farnosti Desná

Dne 20. 5. 2012 proběhla biskupská vizitace ve farnosti Desná. Během slavnostní poutní bohoslužby byla předána administrace

farnosti, kterou do té doby 14 let spravoval Mgr. Ivan Peschka, jabloneckému faráři ThDr. Karlu Koláčkovi. S touto změnou nastávají i změny v bohoslužbách. V Desné se teď bude konat nedělní bohoslužba jednou za 14 dní od 14 hodin. První bohoslužbu v Desné Karel Koláček sloužil 3. 6. 2012.

Jsou slova, která jakoby časem ztratila svůj význam. Jsou slova, která se unavila. Jsou slova, která byla vykradená častým znoužíváním. A jsou slova, kterým tohle všechno hrozí. Takovým slovem je i SMÍŘENÍ.

Sklouňuje se to slovo letos ve všech pádech a už od "plyšové revoluce" začalo být načichlé lacíným kompozem: pojďme si ruce a jinak nemáme nic. Ale tak jako Kristův pokoj není pakt o velikonostním či vánočním klidu zbraní, tak jako lidšášív politik není projev lásky, tak ani smíření, k němuž nás někdy vybízejí lidé, kteří chtějí lacinu zavřít dveře za svým vlastním svědomím, rozhodně není to, co od nás Kristus žádá.

Člověk, který je schopen druhého objemout a za zády ihned pomluví, člověk, který není schopný se podívat do očí, člověk, který lásku a odpouštění považuje za projev slabosti a hlouposti toho druhého, člověk, který nelituje, nemá právo mávat transparentem smíření.

Ježíš, který ukazuje pod povrch příkázání, když mluví o smíření, vidí ho v kontextu s příkázáním NEZABŮJES! Co jiného je hněv, co jiného je neochota přijmout druhého člověka, než prapříčina každého násilí a každé vraždy - projev nenávisti. A to je projev patologický. Snížení, nadávka, pomluva, rychlý odsudek člověka, jen proto, že mluví, vypadá, obléká se, myslí nebo věří trochu jinak než já - to je něco, co narušuje především moje vlastní nitro.

Maskaui-fi tímto způsobem svůj vlastní komplex méněcennosti, svůj hlad po lásce nebo svou neukojenou cizidžnost, ním sám sebe. Smíření znamená nejřídů přijmout sebe sama, vyrovnat se a smířit sám se sebou. Pak teprve můžu jít dál až k svému bližnímu. A musím udělat totéž. Ano, můj bližní (mněho bibličky, t.j. šleji než rodinný příslušník) je strašný a jde má na nervy. Je k nepřezítí. Z lidského hlediska žádný důvod k lásce. Stejně jako já. Ale jistě je na něm něco krásného, hodného přizít, i kdyby to byl jen malíček levý nohy nebo schopnost uvařit dobrý čaj. Snad je něco takového i na mně... A pak teprve můžu jít ke svým dárům k oltář, abych se smířil se svým Otcem a Pánem.

Jsmo jenom lidé. Učíme se milovat, koketovat, tolerovat, odpouštět. Žít. Jako jednotlivci i jako národy. Cílem není jen abych

se ráno mohl vzbudit bez pocitu, že někoho tak nesmím, že na něj musím stále myslet. Cílem není jen nás "společný dům" v Evropě. Cílem je Bůh a jeho plán: jednota. Zkusme bibličky recept: "Slunce ať nezapadne nad vašim hněvem".

Nenechme nad našimi mindráky, zabývanými válkami, averzemi, výhradami, národní a národnostní ubliženosti a dalšími hlouposti zapadnout slunce. Nestojí to za to. Bůh je víc než naše zranitelná a zraňující lidské srdce!

Jsou opravdu slova, kterým hrozí devalvace, protože je znoužíváme. Kolik jich vjmemujeme? A patří mezi ně: BŮH, LÁSKA, ŽIVOT, SMRT a samozřejmě také SMÍŘENÍ! Jsou ta slova opravdu prázdná? A není to všechno jen proto, že se stávají prázdnými my?

POKOJ! VÁMI

Váš bratr

Došlá pošta

Redakční rado, díky za vydání prvního čísla Communia. První krok máš za sebou. Z různých důvodů nejme vždy všichni přítomni veškerého dění i akci, a proto informovanost všech jistě přinese pozitivní odezvu. Slovo na cestu - díky Dušaně.

Hana Caislová

7. 9. 1997

Milá Hanko,

i my děkujeme, za tento vlastně první písemný oblas na obnovení vydávání Communia. Pro celou redakční radu je to obrovská odpověď na další práce. Zároveň s povděkem přijímáme tvůj finanční příspěvek. Bude použit na nákup papíru pro další čísla časopisu.

Pán s Tebou

Opomíjeji starokatolíci Marii?

Altkatolische Kirchenzeitung (Viedeň) 3/197

Tento dotaz mi nedávno položila jedna věřící z naší církve. Rád její zodpovídam i pro širší veřejnost. Od jednoduškov vestfálského mistra pochází desková malba z roku 1380, která se přechovává v Kolíně nad Rýnem. Na ní sedí apoštolové s Marií na trávníku stolu. Nad nimi se vznáší holubice Ducha svatého a přináší shromážděným hosti jako znamení přítomnosti Krista v Církvi. Od hostie nad stredem stolu vyřází paprsky k ústům shromážděných.

Zdá se mi, že je zde třeba vyjádřit tři výroky víry:

- Jednota církve žije ze společenství Ducha svatého a zahrnuje apoštoly zrovna tak jako Marii a další ženy.

- Ve středě církve stojí povýšený Pán a přítomnost jeho Ducha.

- Základním pramenem církve a její bezprostřední realitou je společenství skrze hostii, společenství Kristovy hostiny.

Právě díky tomu, a to je důležité, má Maria od prvopočátku své výjimečné místo. Nachází se ve středě tohoto působení a je partnerkou hovoru s Duchem svatým (*Zvěstování Páně 23.3.*). Setkala se jako první člověk s Kristem, který je Bohem a který nepovrhá klímem ženy. Drží Krista na svých kolenu a ukazuje ho světu jako Spasitele. Podle Lukáše je

blahoslavená, neboť věřila. Oslavuje ve svém chvalozpěvu "Velebí má duše..." veliké skutky Boha a opěvuje revolučním způsobem padlých psýných a mocných z jejich trůnů zřásem božihó ramene. Ona je první učednici Krista, musela žít, věřit a být vykoupena, tak jako my. Přestože trpí, vytrváva pod křížem, a tím se stává naším příkladnou sestrou ve víře.

Maria musela přestat skutečně mnoho: proorciv o Ježíšově budoucnosti při jeho představení v chrámě, když ho s Josefem ztratili v Jeruzalémě, když její syn opustil rodičovský dům a byl, jako kazatel království božihó, ve svém domovském městě považován za šílenec nebo když jí o svatbě v Káně odkázal od patřičných mezí, ale především při zázitku veřejného křachu svého syna na potupných břevnech kříže (poznání darů sv. Ducha letnic jí bylo, tak jako apoštolům, uděleno později).

Vše zmíněné asi podmiňuje to, že starokatolícká manránská zbožnost zůstávala od počátku spíše střízlivá, podobně jako zbožnost uctívání svatých všeobecně. Spolu s prvními církvi jí však ctíme jako *Matku boží a Rodičku Boha*, tzn. že tím dosvědčujeme a zvyšujeme božství Krista, jejího syna.

Její *bezhráňnost* spočívá v tom, že se

nedopustila hřichu nejvlastnějšího lidem, totiž touhy být Bohem. *Panensvím* označujeme pozici její víry, totiž plnou důvěru v Boha, a úplnou vřavu na Boha (nejde tu o vředu o nějaký biologický nález, ale o teologický výrok).

Všchny výroky její osoby poukazují stále na Boha a na Krista, pozmazaného Bohem. Ona je pro nás, především svou schopností trpět, konkrétní osobou víry a příkladem zkoušky skutečné víry.

Přehlíží tím starokatolictví Marii? Teologicky v žádném případě! Snad se ale může i stát, že v praxi se při odmítní přehnaných forem zbožnosti možná tu a tam vytilo z vany s vodou i dítě.

Zdrávas Maria je zcela bibliček, i když mají mnozi starokatolíci pochopitelné problémy s oním "pros za nás hřích, nym i v hodinu naší smrti". Ale i toto může být chápáno zcela správně, a to jako útěcha, tak jako když si umírající vzpomíná na své rodiče a již je jménem, což je jsmv bod v jejích vicetráť svédkem. Je jasné, že tato prosba musí být namířena ke Kristu a též je jasné, že Kristus zůstává našim jediným Spasitelem.

Mnohem větší problémy můžeme mít se šestou prosbou Otčenáše: "a nevved nás do pokušení, ale zbav nás od zlého." Zde se tím myslí, než nám padnou do stavu ztráty Bo-

ha a nenávisti k bližnímu. Měli bychom o tom někdy přemýšlet. Starokatolíci proto nemusejí v žádném případě přezít či opomíjet Marii, jak se možná mnozi domnívají.

V našem zpěvníku z roku 1962 máme jedenáct mariánských písní (je to pochopitelně příliš málo a jsou také nejtrůnějších teologických kvalit). V liturgickém kalendáři uznáváme 2.3. za svátek *Zvěstování Páně*, 27.7. za svátek *Narodivění Pany Marie* u Alžběty, 15.8. za svátek *Mariina narození* a čtvrtá neděle adventní platí jako *den zvláštní vzpomínky na Marii*.

Den 8.12. starokatolíci neslaví v každém případě jako svátek *Nepokvrvenného Početi*. Pro nás je každé početi neposkrvenné, když je přijímáno s vědkem a modlitbou jako dar boží. (*Tm 4.1-4*). Dnesce i fmskokatolícká církve to chce tak citi a mluví proto raději o svátku *Vyvolení Marie* (míněno je vyvolení v klíně své matky Anny).

Tedy ještě jednou: Opomíjí Starokatolícká církve Rakouska Marii? Já, když její bisekup, to tak nečiním, nýbrž blahofečím tuto staotočnou ženu a všechny naše sestry ve víře spolu s evangelistou Lukášem. Je hodna ucty jako *matka Boha*, avšak zrovna tak je pro mě hodna ucty, jako příklad v církvevní a politické veřejnosti.

biskup Bernhard Heltz

Noc kostelů 2012

V pátek 1. června 2012 se po celé republice uskutečnila již tradiční akce Noc kostelů, tentokrát s podtitulem „Vy všichni jste děti světla. Nám nevládne noc ani temnota.“ Akce se zúčastnily i některé starokatolické kostely a kaple např. v Jablonci, Táboře, Praze, Šumperku či Zlíně. Pro návštěvníky byl připraven bohatý program a občerstvení. Celkem naše chrámy navštívilo několik tisíc návštěvníků.

